

**Міністерство внутрішніх справ України
Національна академія внутрішніх справ
Кафедра теорії держави та права**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ
КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»
ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ**

Затверджено на засіданні
кафедри теорії держави та права
протокол № 15 від 19 лютого 2015 року

Методичні рекомендації щодо підготовки курсових робіт з дисципліни «Теорія держави та права» та критерії їх оцінювання / Горова О.Б., Завальний А.М., Білозьоров Є.В., Лазнюк Н.В., Власенко В.П. – Національна академія внутрішніх справ, К. 2015. –55 с.

Укладачі:

Горова О.Б. професор кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент

Завальний А.М. начальник кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент

Білозьоров Є.В. доцент кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент

Лазнюк Н.В. доцент кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук

Власенко В.П. старший викладач кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук

ЗМІСТ

Правила написання курсової роботи	3
Правила оформлення курсової роботи.....	6
Рецензування курсових робіт	7
Підготовка та проведення захисту (співбесіди) курсової роботи.....	7
Критерії оцінювання курсової роботи.....	8
ДОДАТОК 1	12
Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи.....	12
Приклад оформлення змісту курсової роботи	14
Приклад написання вступу курсової роботи	15
Приклад написання основної частини курсової роботи	19
Приклад написання висновків курсової роботи	25
Приклад оформлення списку використаних джерел курсової роботи.....	29
ДОДАТОК 2	37
ДОДАТОК 3	47

Правила написання курсової роботи

Курсова робота є однією із форм самостійної наукової роботи з елементами дослідження, що виконується здобувачами вищої освіти (курсанти, слухачі, студенти) Національної академії внутрішніх справ (далі – НАВС) протягом семестру відповідно до навчального плану підготовки фахівців з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних за час освітньої діяльності та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Метою підготовки курсової роботи є:

- закріплення, узагальнення, систематизація, поглиблення та вдосконалення знань, отриманих у результаті вивчення відповідної навчальної дисципліни;
- вироблення творчого мислення, набуття вмінь самостійно працювати з літературними джерелами та нормативно-правовими актами, правильно аналізувати та узагальнювати матеріал;
- поглиблене вивчення літературних джерел – аналіз та узагальнення їхнього основного змісту, розширення обсягу знань за темою, співставлення різних точок зору на одні й ті ж питання;
- прищеплення навичок наукового дослідження, стимулювання до самостійного наукового пошуку.

Перед виконанням письмової роботи курсант (слухач, студент) має уважно ознайомитися з тематикою робіт (*Додаток 2 або Додаток 3*) і рекомендованим планом, запропонованим кафедрою для її розкриття.

Обрання теми курсової роботи для здобувачів вищої освіти які навчаються на денній формі відбувається шляхом погодження відповідної теми з науково-педагогічним працівником кафедри теорії держави та права який проводить заняття у відповідній групі де навчається курсант (слухач, студент). Обрання теми курсової роботи для здобувачів вищої освіти які навчаються на заочній формі відбувається шляхом самостійного визначення теми в залежності від останньої цифри номера студентського квитка для студентів та останньої цифри номера залікової книжки для слухачів (наприклад, остання цифра 4, відповідно може бути обрана тема № 4 або № 14 або № 24 або № 34...).

Після обрання теми необхідно уважно вивчити методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи, нормативний матеріал і джерела з питань обраної теми. Використання матеріалів практики та емпіричних досліджень є однією з передумов позитивної оцінки виконаної роботи.

За структурою письмова робота складається з: титульного аркуша, змісту, переліку умовних позначень (при необхідності), вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків (при необхідності).

Титульний аркуш письмової роботи повинен складатися з таких реквізитів (*Додаток 1*):

- найменування міністерства (Міністерство внутрішніх справ України), назви вищого навчального закладу (Національна академія внутрішніх справ) та назви кафедри (Кафедра теорії держави та права);
- назва письмової роботи (Курсова робота);
- назва навчальної дисципліни (теорія держави та права), з якої виконується робота та назва теми (Додаток 2 або Додаток 3);
- прізвище, ім'я та по батькові курсанта, номер навчальної групи та курсу, напрям підготовки та навчальний підрозділ;
- місце знаходження НАВС (Київ) і рік підготовки роботи.

Після титульного аркуша розташовується:

- зміст письмової роботи, який містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів, що мають заголовок, зокрема вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків;

- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності), який розміщується перед вступом і складається з двох колонок: у лівій колонці за абеткою наводяться умовні позначення, скорочення тощо, у правій – їх детальна розшифровка. Якщо в роботі умовні позначення повторюються менше ніж тричі, перелік не складається, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

У вступі письмової роботи розкривається значення теми, сутність і стан розробки наукової проблеми (завдання), автори, які займалися дослідженням з обраної теми, її теоретична та практична значущість, актуальність на сучасному етапі, підстави і вихідні дані для розробки теми, рівень теоретичного дослідження, аналіз проблеми та попереднього досвіду її вивчення, здійснюється методологічне обґрунтування, зокрема:

- актуальність теми, яка розкривається шляхом аналізу та порівняння з відомими дослідженнями, присвяченими вибраній проблемі, визначенням необхідності та доцільності дослідження для розвитку відповідної галузі знань;

- мета і завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- структура роботи.

Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли досліджувана проблема постає перед автором у повному обсязі.

Основна частина курсової роботи, як правило, складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Розділи (підрозділи, пункти, підпункти) роботи за своєю назвою, структурою, змістом повинні відповідати завданням дослідження поставленої проблеми. Окремі розділи (підрозділи, пункти, підпункти) можуть мати практичну спрямованість і передбачати виконання завдань або розв'язання задач. Кожний розділ починається з нової сторінки його назвою. У розділах основної частини дається:

- огляд джерел за темою і вибір напрямків досліджень: окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за проблемою дослідження, висвітлюються нормативні, наукові та навчальні джерела, визначаються невирішені питання, обґрунтовується необхідність проведення досліджень у цій галузі;

- результати досліджень, оцінка повноти виконання поставлених завдань та достовірності одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних досліджень тощо.

Під час роботи над основною частиною курсант (слухач, студент) повинен зуміти дати аналіз проаналізованих праць, критично розібрати концепції авторів, відзначивши їх сильні та слабкі сторони. Особливу увагу слід звернути на питання, що не знайшли висвітлення у сучасній літературі чи були лише поставленими в працях дослідників. Якщо з даної проблеми існує декілька точок зору, то автор курсової роботи повинен коротко викласти кожну з них, дати їм критичну оцінку й обґрунтувати, чому він дотримується тієї чи іншої концепції, чи висунути та довести власну точку зору.

Доцільно викладення матеріалу окремого розділу підпорядковувати певній провідній ідеї (положенню, принципу). Кожен розділ роботи завершується формулюванням висновків, у яких узагальнено та стисло викладаються наведені у розділі наукові та практичні результати. При підготовці роботи необхідно звернути увагу і на таке питання, як поділ тексту на абзаци. Кожен абзац повинен містити в собі певну думку, висловлену однією чи кількома фразами або реченнями. При написанні курсової роботи повинні даватися посилання на матеріал з проаналізованих джерел, які наводяться в роботі. Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в роботі. Узагальнені числові дані, які можуть концентруватися в таблицях, діаграмах, графіках, схемах, необхідно наводити точно та аргументовано, з посиланням на відповідні джерела чи власні обчислення.

У висновках письмової роботи описуються найбільш важливі наукові та практичні результати роботи, зокрема, формулювання наукової проблеми (завдання), методи її дослідження, значення для науки і практики, рекомендації щодо практичного використання результатів для вдосконалення наукового знання та практики, обґрунтування їх достовірності тощо. Кількість висновків отриманих по курсовій роботі мають максимально відповідати кількості поставлених завдань вступі.

Список використаних джерел розміщується після основного тексту роботи в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією, його обсяг не перевищує 5% обсягу всієї роботи (але повинен становити не менше 15 використаних джерел). Джерела в списку вказуються мовою оригіналу та оформлюються відповідно до встановлених вимог.

У додатках розміщують допоміжний матеріал, необхідний для повноти розкриття теми курсової роботи: статистичні дані, результати аналізу літератури, проекти нормативно-правових актів, описання приватних методик та результатів дослідження, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

Правила оформлення курсової роботи

Робота виконується на комп'ютері, дотримуючись таких вимог: формат аркушу – А4 (210 x 297), шрифт – Times New Roman, розміром 14 кеглів, інтервал – 1,5; поля: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм, друкують на принтері з одного боку аркуша білого паперу.

Загальний обсяг курсової роботи повинен становити від 25 до 30 сторінок друкованого тексту.

Заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛИ та їх назви, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) друкуються великими літерами по центру. Заголовки підрозділів (пунктів, підпунктів) друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка підрозділу (пункту, підпункту) не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, вони розділяються крапкою. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервали.

Зміст, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки як структурні частини курсової роботи починаються з нової сторінки.

Усі сторінки курсової роботи підлягають суцільній нумерації. Номер сторінки проставляється в правому верхньому її куті. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але на ньому номер сторінки не проставляється.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера. Номер розділу в тексті ставиться після слова РОЗДІЛ (після номера крапка не ставиться наприклад, РОЗДІЛ 1), потім з нового рядка друкуються заголовки розділу (назва розділу розміщується по центру аркушу). Підрозділи нумеруються в межах розділу (наприклад, 1.2). Потім у тому ж рядку наводиться заголовок підрозділу. Пункти нумеруються в межах підрозділу (наприклад, 1.1.1).

Ілюстрації (малюнки) та таблиці подаються після тексту, де вони згадані вперше, чи на наступній сторінці. Наведені ілюстрації та таблиці обов'язково аналізуються.

Ілюстрації позначаються словом «Мал.» і нумеруються в межах розділу (номер складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка). Номер ілюстрації та її назва розміщуються під ілюстрацією.

Таблиці, відповідно, позначаються: Таблиця 1.2. і розміщуються в правому куті над назвою таблиці, яка розміщується по центру. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку вказують: Продовж. табл. 1.2.

При написанні курсової роботи курсант (слухач, студент) має посилатися на джерела, матеріали або результати, з яких вони наводяться. Посилання в тексті на джерела зазначаються їх порядковим номером у списку використаних джерел, який позначається у квадратних дужках, наприклад [5-7]. Коли наводиться у тексті цитата чи якісь конкретні дані з джерела, то вказується відповідна сторінка, наприклад: [5, с. 257].

Рецензування курсових робіт

Науково-педагогічний працівник за результатами перевірки письмової роботи готує письмову рецензію. Рецензія подається на окремому аркуші або на першій зворотній сторінці тексту письмової роботи в довільній формі та може бути виконана на комп'ютері.

У рецензії відзначається актуальність теми письмової роботи, ступінь обґрунтованості наукових положень, сформульованих висновків і рекомендацій, їхня достовірність, повнота і новизна, надаються рекомендації щодо їх використання, а також робиться висновок про відповідність письмової роботи встановленим вимогам тощо.

У рецензії мають бути відображені:

- рівень підготовки курсанта (слухача, студента) з навчальної дисципліни та/або до виконання професійних функцій;
- ступінь самостійності у виконанні роботи;
- вміння використовувати нормативно-правові акти, наукову та навчально-методичну літературу;
- ступінь повноти і якості розкриття теми;
- логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладу матеріалу;
- попередній висновок про відповідність курсової роботи встановленим вимогам, наявні зауваження та недоліки та допуск курсової роботи до захисту.

У разі встановлення суттєвих порушень вимог до підготовки та оформлення курсової роботи (запозичення чужих праць без посилань, невідповідність змісту письмової роботи обраній темі, нерозв'язання практичних завдань (задач) у рецензії вказуються конкретні причини, через які письмова робота не допускається до захисту.

Рецензія не повинна складатися з короткого формального висновку про те, що письмова робота відповідає встановленим вимогам та констатацією її допуску до захисту.

Рецензія підписується науково-педагогічним працівником, який перевіряв письмову роботу, із зазначенням його посади, прізвища та ініціалів, дати перевірки.

Підготовка та проведення захисту (співбесіди) курсової роботи

Курсант (слухач, студент), з урахуванням зауважень і недоліків, викладених у рецензії та по тексту роботи, готує виступ з презентацією на

захист основних положень своєї роботи, зміст якого розкриває під час захисту (співбесіди). Науково-педагогічні працівники, які проводить захист (співбесіду), можуть ставити питання, насамперед з проблем, які не в повному обсязі висвітлені при підготовці курсової роботи, або з яких були висловлені зауваження та мали місце недоліки.

Критерії оцінювання курсової роботи

Захист курсової роботи закінчується виставленням оцінок. При виставленні оцінки курсової роботи приймаються до уваги:

- зміст дослідження;
- оформлення курсової роботи;
- доповідь та презентація;
- відповіді на запитання;
- відгук наукового керівника.

Оцінка за курсову роботу може бути знижена в таких випадках:

1. Оформлення

- 1.1. Не відповідає вимогам до оформлення курсових робіт, затверджених кафедрою теорії держави та права.
- 1.2. Наявність не виправлених друкарських помилок і пропущених рядків.
- 1.3. Відсутність назв таблиць, діаграм.
- 1.4. Відсутність умовних позначень.
- 1.5. Відсутність авторської інтерпретації змісту таблиць і графіків.
- 1.6. Відсутність в роботі вступу або висновків, або і того, і іншого.
- 1.7. Наявність помилок в оформленні бібліографії: багато «глухих» посилань (коли є посилання на автора ідеї, але немає посилання на саму роботу, де ця ідея обговорюється).
- 1.8. Наявність помилок в оформленні бібліографії: список використаних джерел виконаний не за державним стандартом ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
- 1.9. Пропуск в змісті окремих підрозділів (пунктів, підпунктів) або навіть цілих розділів.

2. Недоліки змісту роботи

- 2.1. Наявність фактичних помилок у викладі теоретичних позицій з літературних джерел.
- 2.2. Відсутність посилань на джерела, а також на джерела, які безпосередньо стосуються вирішуваної проблеми і опубліковані не менше 10 років тому (окрім історіографії).
- 2.3. Використовування великих фрагментів чужих текстів без зазначення їхнього джерела.
- 2.4. Відсутність аналізу вітчизняних праць, присвячених проблемі дослідження.

2.5. Відсутність аналізу зарубіжних праць, присвячених проблемі дослідження.

2.6. Теоретична частина не завершується висновками і формулюванням предмету власного дослідження.

2.7. Назва роботи не відбиває її реального змісту.

3. Доповідь і захист

3.1. Курсант (слухач, студент), доповідаючи, використовує презентацію, але не коментує наочну інформацію.

3.2. Курсант (слухач, студент) виявляє невпевненість, не дає аргументовані відповіді на запитання.

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та кількістю балів за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг курсанта (слухача, студента), бали
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	85 - 89
C	ДОБРЕ – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75– 84
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	66 - 74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 65
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35 - 59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	0 - 34

Таблиця відповідності результатів захисту кваліфікаційної роботи за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника. При її захисті курсант (слухач, студент) показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на	Високий (творчий)	відмінно

			поставлені запитання.		
85-89	B	дуже добре	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника. При її захисті студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. У основній частині роботи є лише незначні погрішності.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-84	C	добре	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. Робота має позитивні відгуки наукового керівника. В рецензії наукового керівника є незначні зауваження. При захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, змісті, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності		
66-74	D	задовільно	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має зауваження наукового керівника щодо змісту та методики. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не завжди коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті курсант (слухач, студент) виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Курсант (слухач, студент) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-65	E	достатньо	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має значні зауваження наукового керівника щодо змісту та методики. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але		

			недостатньо обгрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті курсант (слухач, студент) виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Курсант (слухач, студент) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного захисту курсової роботи	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. У відгуках наукового керівника є критичні зауваження. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті курсової роботи курсант (слухач, студент) при відповіді на питання припускає грубі помилки.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторною роботою над темою або над текстом курсової роботи та підготовкою доповіді	Оцінка виставляється за курсову роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. У відгуках наукового керівника є критичні зауваження. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті курсової роботи курсант (слухач, студент) не може відповісти на жодне поставлене запитання по її темі, курсант (слухач, студент) не знає теорії.		

Оцінка, виставлена під час захисту курсової роботи є остаточною і опротестовуванню не підлягає. У тих випадках, коли захист курсової роботи визнано незадовільним, науково-педагогічним працівником який проводив захист курсової роботи вирішується питання, чи може курсант (слухач, студент) подати до захисту повторно ту ж роботу після кардинального доопрацювання і усунення недоліків, або йому необхідно працювати над іншою темою.

Результати оцінювання курсових робіт заносяться до відомостей та залікових книжок курсантів (слухачів, студентів).

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії держави та права

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Теорія держави та права»

на тему: _____

Виконав _____

(курсант, студент, слухач, курс, навчальна група)

Спеціальність (напрямок підготовки) _____

(навчальний підрозділ)

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання,

прізвище та ініціали керівника)

Оцінка: Національна шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS: _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВИ І ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
1.1 Актуальні питання механізму держави в сучасному державотворенні.....	6
1.2 Поняття та структура механізму держави.....	12
1.3 Правоохоронна система як теоретико-правова категорія.....	19
РОЗДІЛ 2 СОЦІАЛЬНА СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	23
2.1 Правоохоронні органи як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.....	23
2.2 Соціальне спрямування діяльності органів внутрішніх справ.....	27
2.3 Недержавна служба охорони у правоохоронній системі.....	30
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТОК 1	35

ВСТУП

Актуальність теми. Впродовж останніх десятиріч Україна виборола свою незалежність і утвердилась як самостійна держава у світовому співтоваристві. Вона робить впевнені кроки в напрямку оновлення всіх сфер суспільного життя, його демократизації, залучення до надбань сучасного цивілізаційного розвитку, європейських цінностей.

Важливим чинником успішного просування шляхом глибинних демократичних перетворень є розширення соціальної бази діяльності держави, делегування окремих функцій держави інститутам громадянського суспільства та органам місцевого самоврядування. Зазначений підхід до реалізації завдань та функцій держави вимагає перегляду організаційної побудови держави, дослідження основних напрямків взаємодії механізму держави з недержавними об'єднаннями громадян, які спільно створять надійну систему щодо задоволення різнобічних потреб та інтересів людини і громадянина, добробут українського суспільства.

Виконання головного обов'язку держави – утвердження і забезпечення прав і свобод людини (ч. 2 ст. 3 Конституції України) неможливе без існування надійної правоохоронної системи, бо саме на неї покладається основний тягар по забезпеченню захисту прав, свобод і законних інтересів населення та суспільства в цілому від злочинних зазіхань.

В період існування Радянського Союзу, до складу якого входила і Україна, правоохоронні органи розглядалися як структурний елемент єдиної централізованої державної влади, вони були тією силою, яка виконувала в основному репресивні функції. Сьогодні, виходячи з конституційної норми про те, що Україна проголошена суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, переглядається та визначається сучасне місце та роль правоохоронних органів у механізмі держави України.

До останнього часу ці питання широко обговорювалися та вивчалися у межах теорії державного управління, кримінального процесу, судових та

правоохоронних органів, орієнтованих на розробку теоретико-прикладних аспектів організаційно-правового механізму реалізації правоохоронної функції держави та місця в цьому процесі правоохоронних органів. Потреби узагальнення та систематизації отриманих результатів дослідження вимагають висвітлення цих проблем і з точки зору теорії держави і права, орієнтованої на розробку понятійного апарату, організаційної побудови, правового механізму функціонування, визначення глобальної мети (місії) правоохоронних органів у суспільстві.

Актуальність зазначеної тематики привертала та продовжує привертати увагу вітчизняних науковців (А.М. Бандурки, Ю.М. Грошевого, С.Д. Гусарєва, М.С. Кельмана, В.С. Ковальського, А.М. Колодія, Я.Ю. Кондратьєва, В.В. Копейчикова, С.Л. Лисенкова, В.П. Лисюченка, Ю.С. Шемшученка, О.В. Шмоткіна, Л.П. Юзькова), які дослідили сутність, зміст, форми діяльності державних органів у механізмі держави, напрями їх взаємодії з інститутами громадянського суспільства.

Однак, багато проблем та аспектів функціонування правоохоронних органів та організацій в механізмі держави залишаються дослідженими не в повному обсязі або фрагментарно. Такими проблемами, зокрема, є: зміст та організаційно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції державними та недержавними суб'єктами правоохорони, процес соціалізації організації та функціонування правоохоронних органів, налагодження їх тісної взаємодії з недержавними правоохоронними структурами та населенням країни.

Мета і завдання дослідження. Головною метою дослідження є комплексний аналіз організаційної побудови держави для вивчення, узагальнення та конструктивно-критичного осмислення теоретико-правових питань функціонування правоохоронних органів у механізмі держави України, спрямованих на підготовку практичних пропозицій і рекомендацій удосконалення організаційно-структурної побудови, соціально-правової орієнтації та механізму реалізації компетенції органів внутрішніх справ. Для

досягнення цієї мети були поставлені такі завдання:

- дослідити з позиції науки теорії держави і права, відповідно до вимог сучасної державно-правової думки, поняття і зміст категорії «механізм держави»;
- визначити сутність та організаційну побудову механізму держави України;
- розглянути зміст та механізм функціонування організаційно-охоронної підсистеми держави (правоохоронної системи);
- визначити основні критерії формування та структуру правоохоронних органів. Надати практичні рекомендації щодо перспектив розвитку системи правоохоронних органів України;
- проаналізувати соціальну направленість діяльності правоохоронних органів;
- розкрити соціальну, правову, організаційну орієнтацію розвитку органів внутрішніх справ у суспільстві;
- з'ясувати на прикладі недержавної служби охорони місце і роль недержавних правоохоронних організацій у правоохоронній системі.

Об'єктом дослідження є загальні тенденції організаційно-структурної побудови та функціонування правоохоронних органів у механізмі держави.

Предметом дослідження є інтегративна сукупність правових, організаційних та соціальних факторів, що обумовлюють організаційну побудову та соціальний характер діяльності правоохоронних органів у механізмі держави.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використані:

- загально-філософські методи: історичний метод для дослідження процесу виникнення, формування та розвитку поняття «механізм держави»; системно-науковий підхід до дослідження механізму держави як цілісного утворення складеного з відносно самостійних підсистем; структурно-функціональний підхід для з'ясування елементного складу правоохоронної

системи; метод аналізу та синтезу для виявлення елементного складу та взаємодії органів державної влади; метод абстрагування для формулювання спільних ознак правоохоронних органів та організацій; метод індукції для встановлення спільних ознак правоохоронних органів на підставі ознак, притаманних окремим органам правоохорони;

– спеціально-наукові методи: порівняльно-правовий метод для встановлення подібності (відмінності) процесу формування місії правоохоронних органів Великої Британії, США та України; конкретно-соціологічний метод для з'ясування рівня довіри населення до «силових структур»;

– приватні методи: формально-юридичний (нормативно-догматичний) метод для дослідження складу апарату держави як специфічного соціально-правового феномена; метод тлумачення права для дослідження змісту правових норм чинного законодавства, які регулюють процес функціонування правоохоронних органів та організацій в механізмі держави.

Структура роботи зумовлена метою і завданнями дослідження, складається зі вступу, двох розділів, що мають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування). Загальний обсяг роботи – 25 сторінок, з яких 19 – основний текст.

РОЗДІЛ 1

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1.1 Поняття та предмет правового регулювання

Держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право – через нормативне регулювання. Останнє споконвічно покликано бути стабілізуючим і заспокійливим фактором завдяки принципам волі і справедливості, які містяться у ньому [10, с.488].

Серед структурних елементів правової системи важливе місце належить правовому регулюванню. У юридичній літературі сформувався певне розуміння сутності правового регулювання, незважаючи на різні підходи щодо його визначення (табл. 1).

Таблиця 1

Розкриття поняття «правове регулювання» в літературних джерелах

№	Джерело	Визначення
1	2	3
3	Федоренко Г.О. [12, с.126]	Правове регулювання як одна з форм правового впливу – це система всіх державно-правових засобів, за допомогою яких держава здійснює владний вплив на суспільні відносини для їх упорядкування та охорони; воно пов'язано в будь-якому випадку з безпосередніми правовими приписами про належне і можливе, з встановленням конкретних прав та обов'язків як реалізація норм права через правовідносини.
2	Волинка К.Г. [4, с.103]	Правове регулювання – це цілеспрямований вплив права на суспільні відносини і поведінку осіб з метою їх впорядкування за допомогою системи спеціальних юридичних засобів.
3	Скакун О.Ф. [10, с.488]	Правове регулювання – це здійснюване державою за допомогою права і сукупності правових засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток.
4	Бабкіна О.В., Волинка К.Г. [3, с.81]	Правове регулювання – це цілеспрямований вплив права на суспільні відносини і поведінку осіб з метою їх упорядкування за допомогою системи спеціальних юридичних (правових) засобів.

5	Кельман М.С., Мурашин О.Г. [6, с.369]	Правове регулювання – форма владного юридичного впливу на суспільні відносини, що здійснюється державою за допомогою всіх правових засобів з метою їх упорядкування, закріплення і забезпечення.
---	---------------------------------------	--

Єдиного чіткого визначення у авторів немає, але існує загальна думка відносно поняття «правове регулювання», котре можна згрупувати за критеріями (табл. 2).

Таблиця 2

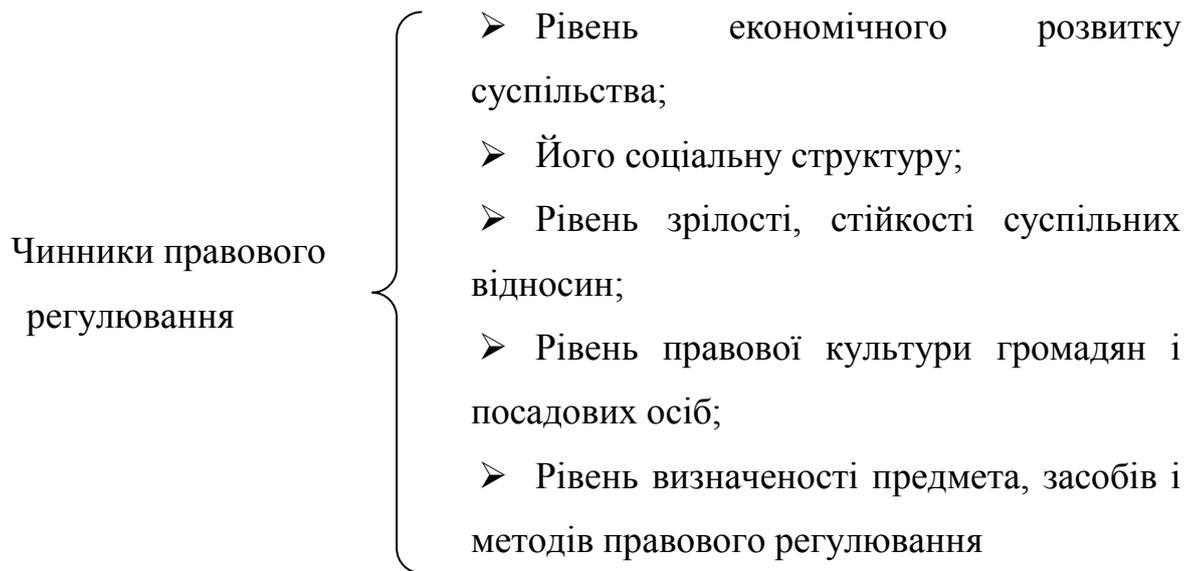
Аналіз дефініцій поняття «правове регулювання»

№	Критерій групування	Джерело				
		Федоренко Г.О. [12, с.126]	Волинка К.Г. [4, с.103]	Скакун О.Ф. [10, с.488]	Бабкіна О.В., Волинка К.Г. [3, с.81]	Кельман М.С., Мурашин О.Г. [6, с.369]
1	2	3	4	5	6	7
1	Як форма юридичного (правового) впливу	+	.	.	.	+
2	Як цілеспрямований вплив	.	+	.	+	.
3	Як вплив на суспільні відносин	+	+	+	+	+
4	Як вплив, котрий має мету	.	+	.	+	+
5	Як система засобів	+	+	+	+	+

Автори однозначно вказують на форму цілеспрямованого впливу на суспільні відносини; що реалізується через систему засобів.

Таким чином, в юридичній літературі сформувався майже єдине розуміння правового регулювання як сукупності різноманітних форм та засобів юридичного впливу держави на поведінку учасників суспільних відносин, що здійснюються в інтересах всього суспільства або певного колективу чи особистості, з метою підпорядкувати поведінку окремих суб'єктів встановленому в суспільстві правопорядку.

Правове регулювання – це певний процес, обумовлений об'єктивними та суб'єктивними чинниками (мал. 1).

Мал. 1 Чинники правового регулювання [6, с. 370]

Предметом правового регулювання є найважливіші, з точки зору держави, суспільні відносини, що об'єктивно потребують і піддаються юридичному регулюванню, і сторони яких виступають їх свідомими та вольовими учасниками [6, с. 370]. Слід зауважити, що з розвитком суспільства змінюється і предмет правового регулювання.

Одні відносини відмирають і тому виходять зі сфери правового регулювання (наприклад відносини, пов'язані з існуванням спадкової монархії), інші – починають активно впливати на життя суспільства, і тому виникає потреба в їх правовому врегулюванні (взаємовідносини з навколишнім середовищем та ін.).

Об'єктом правового регулювання є головним чином відносини – вольові акти поведінки особи.

Отже, сферою правового регулювання є різні види відносин, а саме: економічні, політичні, духовно-культурні, національні, релігійні тощо, які відрізняються своєю цілеспрямованістю, змістом та формою. При встановленні сфери правового регулювання варто враховувати певні моменти (мал. 2).

Мал. 2. Сфера правового регулювання

При встановленні сфери правового регулювання слід виходити не стільки із класифікації суспільних відносин (економічних, політичних тощо), скільки із матерії самого права як нормативного регулятора, цілеспрямованість якого – порядок у суспільстві. Є різні класифікації сфер правового регулювання (табл. 3).

Таблиця 3

Класифікація сфер правового регулювання [10,с.491]

	Класифікаційна ознака	Види сфер
	2	3
	За принципом співвідношення можливого і необхідного	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сфера можливого правового регулювання – галузь суспільних відносин, яка може бути врегульована правом; ➤ сфера необхідного правового регулювання – галузь суспільних відносин, яка повинна бути врегульована правом
	За характером юридичної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сфера законодавчого регулювання – галузь суспільних відносин, фактично регламентована правовими нормами (законодавча діяльність); ➤ сфера регулювання, що реалізує право – галузь громадського життя, в якій фактично здійснюються правові норми (діяльність, що реалізує право)
	За певними блоками суспільних відносин	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сфера економічних відносин; ➤ сфера політичних відносин; ➤ сфера соціально-культурних відносин; ➤ сфера судових і правоохоронних відносин.

Ознаки правового регулювання:

- 1) правове регулювання – різновид соціального регулювання;
- 2) правове регулювання має конкретний характер, тому що завжди пов'язане з реальними відносинами;
- 3) за допомогою правового регулювання відносини між суб'єктами набувають певної правової форми, яка має споконвічно державно-владний характер, тобто в юридичних нормах держава вказує міру можливої та належної поведінки;
- 4) правове регулювання має цілеспрямований характер - спрямоване на задоволення законних інтересів суб'єктів права;
- 5) правове регулювання здійснюється за допомогою правових засобів, які забезпечують його ефективність;
- 6) правове регулювання гарантує доведення норм права до їх виконання [10, с. 489].

Не слід плутати два явища: правове регулювання і правовий вплив. Термін «регулювання» походить від латинського слова «regulo» (правило) і означає впорядкування, налагодження, приведення чого-небудь у відповідність з чим-небудь. Термін «вплив» означає вплив на що-небудь за

допомогою системи дій. Сміслове навантаження у цих двох категорій є близьким, частково збігається, але не є однозначним (табл. 4).

Таблиця 4

Відмінності між правовим регулюванням та правовим впливом

№	Характеристика	Правове регулювання	Правовий вплив
1	2	3	4
1	За обсягом (предмет)	є найважливіші, з точки зору держави, суспільні відносини, що об'єктивно потребують регулюванню, і сторони яких виступають їх свідомими та вольовими учасниками	об'ємніше (ширше) предмета правового регулювання – його складають відносини, які не регулюються правом, але на які поширюється дія права
2	За змістом	обов'язковий юридичний захід (регулювання відбувається за допомогою певної правової норми)	не завжди є точний юридичний захід (крім норм права, він містить у собі інші соціальні засоби і форми впливу на поведінку людей)
3	За механізмом реалізації права	право реалізується через його механізм - систему правових засобів і форм (норми права, правовідносини, акти реалізації і застосування норм права та ін.)	вплив здійснюється за допомогою системи неюридичних засобів – ідеологічних, психологічних, інформаційних та інших механізмів

Види правового регулювання:

- 1) за способом сполучення дозволів і заборон розрізняють загальнодозволений і спеціально-дозволений види;
- 2) за територіальним статусом правотворчого суб'єкта розрізняють централізоване і децентралізоване правове регулювання;
- 3) за обсягом суспільних відносин, на які поширюється правове регулювання, розрізняють загальне (нормативне) та індивідуальне правове регулювання.

Таким чином, правове регулювання – це сукупність різноманітних форм та засобів юридичного впливу держави на поведінку учасників суспільних відносин, що здійснюється в інтересах всього суспільства або певного колективу чи особистості, з метою підпорядкувати поведінку окремих суб'єктів встановленому в суспільстві правопорядку. Предметом правового регулювання є найважливіші, з точки зору держави, суспільні відносини, що об'єктивно потребують і піддаються юридичному регулюванню, і сторони яких виступають їх свідомими та вольовими учасниками.

ВИСНОВКИ

Таким чином, комплексне застосування як загальних, так і спеціальних методів наукового пізнання функціонування правоохоронних органів у механізмі держави України, дозволило сформулювати цілу низку теоретичних та практичних висновків, зокрема:

1. На сучасному етапі державотворення поняття «механізм держави», як система державних органів, державних підприємств та державних установ, потребує свого переосмислення та нового підходу до розуміння змісту, оскільки:

- реформування всіх видів суспільних відносин викликало роздержавлення багатьох сфер життєдіяльності суспільства; частина державних організацій втрачає сфери свого впливу на користь інститутів недержавної форми власності;

- у науковій державно-правовій думці не існує єдиного розуміння поняття «механізм держави», а це призводить до різного тлумачення його змісту та потребує свого уточнення.

Виходячи з цього, поняття «механізм держави» можна трактувати в широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це впорядкована множина елементів (підсистем), які утворюють певну організаційну основу функціонування держави: організаційно-правову, організаційно-економічну, організаційно-соціальну, організаційно-культурну (духовну), організаційно-охоронну, за допомогою яких держава створює і підтримує у «працездатному» стані відповідні умови для забезпечення матеріальних, соціальних та духовних потреб громадянського суспільства. У вузькому розумінні досліджуване поняття – це виключно система державних організацій, а саме, державних органів, державних установ та державних підприємств, які реалізують завдання та функції держави (концепція професора В.В. Копейчикова).

2. Організаційно-охоронна підсистема держави – це правоохоронна система, яка складається з шести елементів, що утворюють державно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції: цілей, об'єктів правоохорони, охоронних правових норм (нормативної підсистеми), правоохоронної діяльності та відносин, суб'єктів правоохорони.

3. Основним суб'єктом правоохоронної діяльності є правоохоронні органи. За головними функціями, притаманними їм (профілактична, захисна, ресоціалізаційна, оперативно-розшукова, розслідування злочинів, судовий розгляд справ, розгляд справ про адміністративні правопорушення, розгляд справ про фінансові та адміністративно-господарські правопорушення, виконання вироків, рішень, ухвал і постанов судів, постанов органів дізнання і досудового слідства та прокурорів), до правоохоронних органів у широкому розумінні належать – суд, прокуратура і правоохоронні органи по боротьбі зі злочинністю, у вузькому – тільки правоохоронні органи по боротьбі зі злочинністю.

4. Однією з головних характеристик правоохоронних органів є соціальна обумовленість їх існування та діяльності, оскільки цілі, завдання, функції, структура правоохоронних органів соціально обумовлені, регламентуються і закріплюються в нормативно-правових актах. Діяльність найбільшого структурного та функціонального органу правоохорони – органів внутрішніх справ – є правовою за формою і соціальною за своєю суттю, бо вони органічно вплетені в життя соціуму, визначаються ним і діють в ньому. Тому будь-яка реорганізація системи органів внутрішніх справ, вибір тих чи інших організаційних форм їх устрою, методів роботи, засобів реалізації компетенції повинні бути соціально орієнтовані.

5. Розвиток та вдосконалення системи органів внутрішніх справ повинні представляти собою постійний процес, відповідний загальному процесу розвитку Української державності, перетворення України в зріле громадянське суспільство, базуватися на фундаменті узагальненого та

конструктивно-критичного осмисленого досвіду (як позитивного, так і негативного), функціонування системи МВС України.

Головним стрижнем і цільовим завданням реформування та подальшого розвитку системи органів внутрішніх справ України є перетворення їх в таку структуру виконавчої влади, яка, по-перше, з точки зору соціально-правової орієнтації і механізму реалізації компетенції, відповідає б соціалізованому типу органів внутрішніх справ; по-друге, з точки зору соціальної організації та внутрішньоорганізаційного механізму функціонування, відповідає б такому типу органів внутрішніх справ, де основним механізмом реалізації внутрішньоорганізаційних правових та управлінських відносин є принцип координації.

6. Системний підхід до розгляду ролі і місця недержавних правоохоронних структур у правоохоронній системі дозволив дійти висновку, що вони разом з органами державної влади є рівними суб'єктами забезпечення національної безпеки України (при провідній і координуючій ролі державних структур). Найбільш раціональною формою співпраці державних і недержавних структур забезпечення безпеки і правопорядку слід розглядати договори. Державне регулювання приватно-охоронної діяльності повинно базуватися не на методі заборони, а на створенні умов для активного використання її з метою забезпечення безпеки особи, суспільства, механізму держави.

7. Механізм взаємодії державних органів безпеки і правопорядку з приватними охоронними структурами повинен визначатися насамперед ступенем участі об'єктів, які вони охороняють, у вирішенні найбільш важливих проблем, що стоять перед економікою України. У широкому розумінні, основними формами взаємодії державних та недержавних правоохоронних організацій є: взаємний обмін інформацією, спільне планування заходів, взаємне використання сил та засобів в інтересах вирішення загальних для суб'єктів цього процесу завдань.

8. Основними напрямками взаємодії правоохоронних органів і недержавних правоохоронних структур можуть бути: інформування про виявлення загроз Україні; повідомлення про факти злочинів, що готуються, вчиняються або вже вчинені; допомога при затриманні осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а також розшуку осіб, що переховуються від слідства чи суду, ухиляються від кримінальної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти / С. Д. Гусарев. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
2. Козюбра М. І. Попередній конституційний контроль і захист прав людини / Козюбра М.І. // Вісник Конституційного Суду України. – 2001. – № 2. – С. 54-59.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. Пер. з рос. / О.Ф.Скакун – Харків: Консул, 2010. – 656 с.
4. European System for the Protection of Human Rights / Ed. by R.St. J. Macdonald, F.Matscher, H. Petzold/ – Dordrecht, Boston, London: Martinis Nijhoff Publishers, 1993. – 864 p.
5. Friedman T. Understanding Globalization. The Lexus and the Olive Tree. N.Y. 2000. – P. 9-10.
- 6.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ,
ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У КУРСОВІЙ РОБОТІ**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— . — (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— . — (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— . — (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. Право, 2002— . — Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— . — (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV,

	18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Модельовання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.

Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (ССРСР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горобий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61. 4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нарис з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.

Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.
--------------------	--

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ**для підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Бакалавр» за напрямом підготовки «Правознавство»**

1. Предмет та методологія теорії держави та права.
2. Система юридичних наук і місце в ній ТДП.
3. Влада і норми поведінки в первісному суспільстві.
4. Загальна характеристика теорій походження держави і права.
5. Сутність та соціальне призначення держави.
6. Держава і політична система суспільства.
7. Функції держави.
8. Механізм держави.
9. Форми держави.
10. Правова держава і громадянське суспільство.
11. Поняття та сутність права.
12. Праворозуміння та його значення для юридичної практики.
13. Право в системі соціальних норм.
14. Система права та її основні елементи.
15. Система права і система законодавства.
16. Норми права та їхня структура.
17. Правоутворення та форми (джерела) права.
18. Нормативно-правові акти та їх систематизація.
19. Дія нормативно-правових актів.
20. Реалізація норм права та їх форми.
21. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації.
22. Поняття правовідносин та їх види.
23. Юридичні факти.
24. Правова поведінка: поняття та види.
25. Правомірна поведінка: поняття, структура, види.
26. Правопорушення: поняття, склад, види.
27. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види, функції.
28. Прогалини в праві і шляхи їх усунення.
29. Законність: поняття, принципи та система гарантій.
30. Правопорядок як мета і результат правового регулювання суспільних відносин.
31. Правова система України: поняття характеристика елементів.
32. Поняття, структура та види правосвідомості.
33. Правова культура та правове виховання.
34. Механізм правового регулювання та його елементи.
35. Тлумачення норм права.
36. Основні правові сім'ї сучасності.
37. Місце ОВС в механізмі держави.
38. Правовий статус особи в Україні.
39. Характеристика основних сучасних концепцій держави
40. Характеристика основних сучасних концепцій права

**РЕКОМЕНДОВАНІ ПЛАНИ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
для підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Бакалавр» за напрямом
підготовки «Правознавство»**

Тема 1. Предмет та методологія теорії держави і права

ВСТУП

1. Поняття предмету теорії держави і права.
2. Методологія загальної теорії держави та права.
3. Функції науки загальної теорії держави та права.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 2. Система юридичних наук і місце в ній теорії держави і права

ВСТУП

1. Виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки в Україні.
2. Характеристика предмету і об'єкту науки теорії держави та права.
3. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 3. Влада і норми поведінки в первісному суспільстві

ВСТУП

1. Поняття та риси первісної влади.
2. Характеристика норм поведінки в первісному суспільстві.
3. Відмінність держави та права від влади та норм первісного суспільства.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 4. Загальна характеристика теорій походження держави і права

ВСТУП

1. Загальні закономірності виникнення держави і права.
2. Особливості формування державно-правових інститутів у різних народів.
3. Різноманітні теорії виникнення держави і права.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 5. Сутність та соціальне призначення держави

ВСТУП

1. Поняття та ознаки держави.
2. Виникнення держави, її сутність.
3. Загальна характеристика і основні ознаки правової держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 6. Держава і політична система суспільства

ВСТУП

1. Поняття та ознаки політичної влади.
2. Поняття та елементи політичної системи суспільства.
3. Місце та роль держави у політичній системі суспільства.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 7. Функції держави

ВСТУП

1. Поняття і класифікація функцій держави.
2. Форми та методи здійснення функцій держави.
3. Роль органів внутрішніх справ у здійсненні функцій української держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 8. Механізм держави

ВСТУП

1. Механізм держави як система державних організацій.
2. Поняття, структура державного апарату.
3. Органи держави України. Місце та роль ОВС у механізмі держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 9. Форми держави

ВСТУП

1. Поняття та структура форми держави.
2. Форма державного правління.
3. Форма державного устрою.
4. Державно-правовий режим.
5. Особливості форми української держави

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 10. Правова держава і громадянське суспільство

ВСТУП

1. Ідея правової держави як загальнолюдська цінність.
2. Основні ознаки правової держави.
3. Співвідношення правової держави і громадянського суспільства.
4. Шляхи формування правової держави в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 11. Поняття, суть і зміст права

ВСТУП

1. Поняття права.
2. Сутність права.
3. Зміст права.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 12. Праворозуміння та його значення для юридичної практики

ВСТУП

1. Історичні аспекти праворозуміння.
2. Теоретичний зміст сучасних підходів до праворозуміння.
3. Гуманістичний /цивілізований/ підхід до праворозуміння.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 13. Право в системі соціальних норм

ВСТУП

1. Поняття соціальної норми та її види.
2. Норми права як вихідний елемент права.
3. Співвідношення та взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 14. Система права та її основні елементи

ВСТУП

1. Поняття системи права, її об'єктивна обумовленість та основні ознаки.
2. Принципи побудови і функціонування системи права.
3. Основні структурні елементи системи права, їх характеристика.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 15. Система права і система законодавства

ВСТУП

1. Поняття системи права та характеристика її елементів.
2. Система законодавства України: поняття структура.
3. Система права та система законодавства: єдність та відмінність.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 16. Норми права та їх структура

ВСТУП

1. Поняття норми права, її основні ознаки.
2. Структура норми права, характеристика елементів.
3. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правових актів.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 17. Правоутворення та форми /джерела/ права

ВСТУП

1. Поняття правоутворення, його етапи.
2. Правотворчість: суб`єкти, принципи та стадії.
3. Поняття і види форм (джерел) права, їхні особливості.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 18. Нормативно-правові акти та їх систематизація

ВСТУП

1. Нормативно-правовий акт: поняття та ознаки.
2. Види нормативно-правових актів.
3. Систематизація нормативно-правових актів, їх види.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 19. Дія нормативно правових актів

ВСТУП

1. Поняття та види нормативно-правових актів.
2. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та по колу осіб.
3. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ та особливості їх дії.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 20. Реалізація норм права

ВСТУП

1. Поняття, зміст та значення реалізації норм права.
2. Характеристика основних форми реалізації норм права.
3. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності органів внутрішніх справ.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 21. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації

ВСТУП

1. Поняття застосування норм права як специфічної форми їх реалізації.
2. Суб'єкти і стадії застосування норм права.
3. Поняття правозастосовчого акту, його ознаки.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 22. Поняття правовідносин та їх види

ВСТУП

1. Правові відносини: поняття, ознаки, зміст.
2. Види правовідносин, критерії їх класифікації.
3. Правовідносини за участю органів внутрішніх справ.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 23. Юридичні факти

ВСТУП

1. Поняття і види юридичних фактів, критерії їх класифікації
2. Поняття і види правових презумпцій, приюдицій, фікцій.
3. Значення і роль юридичних фактів в діяльності органів внутрішніх справ.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 24. Правова поведінка: поняття та види

ВСТУП

1. Соціальна поведінка та її види.
2. Поняття, ознаки та структура правової поведінки.
3. Види правової поведінки.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 25. Правомірна поведінка: поняття, структура та види

ВСТУП

1. Поняття і ознаки правомірної поведінки.
2. Структура, механізм виникнення і здійснення правомірної поведінки.
3. Види правомірної поведінки, критерії класифікації.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 26. Правопорушення. Поняття, склад та види

ВСТУП

1. Поняття і ознаки правопорушення.
2. Склад правопорушення, характеристика його елементів.
3. Види правопорушень, критерії їхньої класифікації.
4. Роль ОВС в боротьбі з правопорушеннями.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 27. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види

ВСТУП

1. Поняття, ознаки та принципи юридичної відповідальності.
2. Види юридичної відповідальності.
3. Підстави притягнення, звільнення від юридичної відповідальності та обставини, що її виключають.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 28. Прогалини в праві і шляхи їх усунення

ВСТУП

1. Поняття і види прогалин в праві.
2. Встановлення прогалин в праві.
3. Шляхи усунення та подолання прогалин в праві.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 29. Законність: поняття, принципи та система гарантій

ВСТУП

1. Поняття та принципи законності.
2. Система гарантій законності.
3. Роль ОВС в забезпеченні та охороні режиму законності.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 30. Правопорядок як мета і результат правового регулювання суспільних відносин

ВСТУП

1. Поняття правопорядку, його співвідношення з суспільним порядком.
2. Правопорядок як результат правового регулювання.
3. ОВС в забезпеченні та зміцненні правопорядку.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 31. Правова система України: поняття характеристика елементів

ВСТУП

1. Правова система: поняття, ознаки .
2. Характеристика елементів правової системи України.
3. Правова система України на сучасному етапі.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 32. Поняття, структура та види правосвідомості

ВСТУП

1. Поняття та соціальне значення правосвідомості.
2. Структура, види та функції правосвідомості.
3. Основні шляхи підвищення рівня правосвідомості в сучасному суспільстві.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 33. Правова культура та правове виховання

ВСТУП

1. Поняття правової культури. Роль і значення правової культури у зміцненні законності і правопорядку.
2. Структура правової культури. Характеристика її структурних елементів.
3. Поняття правового виховання, його форми і методи.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 34. Механізм правового регулювання та його елементи

ВСТУП

1. Поняття механізму правового регулювання. Загальні та специфічні ознаки права як регулятора суспільних відносин.
2. Основні елементи механізму та стадії правового регулювання.
3. Ефективність правового регулювання суспільних відносин і шляхи підвищення його рівня.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 35. Тлумачення норм права

ВСТУП

1. Поняття тлумачення норм права, структура та засоби його здійснення.
2. Види тлумачення правових норм.
3. Інтерпретаційно-правові акти та їх юридичні властивості.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 36. Основні правові сім'ї сучасності

ВСТУП

1. Поняття правової сім'ї та критерії їх формування.
2. Романо-германська правова сім'я.
3. Англо-саксонська правова сім'я.
4. Мусульманська правова сім'я.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 37. Місце ОВС в механізмі держави

ВСТУП

1. Механізм держави: поняття, структура.
2. Місце ОВС в механізмі держави.
3. Реформування ОВС на сучасному етапі розвитку української держави.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 38. Правовий статус особи в Україні

ВСТУП

1. Поняття та характеристика правового статусу особи.
2. Класифікація прав і свобод особи.
3. Гарантії прав і свобод особи.
4. Роль ОВС в забезпеченні прав та свобод людини.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 39. Характеристика основних сучасних концепцій держави

ВСТУП

1. Причини розмаїття сучасних концепцій держави.
2. Характеристика основних сучасних концепцій держави.

3. Використання сучасних концепцій держави у державотворенні України.
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 40. Характеристика основних сучасних концепцій права

ВСТУП

1. Причини розмаїття сучасних концепцій права.
2. Характеристика основних сучасних концепцій права.
3. Використання сучасних концепцій права у процесі формування правової системи України.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
для підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Бакалавр» за напрямом
підготовки «Правоохоронна діяльність»

1. Предмет і методологія теорії держави та права.
2. Теорія держави та права в системі юридичних наук.
3. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України.
4. Сучасні загрози національній безпеці України.
5. Правоохоронна система.
6. Правоохоронні органи України.
7. Загальна характеристика теорій походження держави.
8. Функції держави.
9. Форми держави.
10. Механізм держави.
11. Держава та політична система суспільства.
12. Поняття, сутність і зміст права.
13. Принципи права.
14. Правотворчість.
15. Норма права та її структура.
16. Система права та система законодавства.
17. Нормативно-правові акти та їх систематизація.
18. Дія нормативно-правових актів.
19. Поняття правовідносин та їх види.
20. Юридичні факти.
21. Реалізація норм права.
22. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації.
23. Поняття та види тлумачення норм права.
24. Поняття, структура та види правосвідомості.
25. Правова культура та правове виховання.
26. Правова культура працівника правоохоронного органу.
27. Предмет, метод, способи і типи правового регулювання.
28. Механізм правового регулювання та його елементи.
29. Правовий статус особи в Україні.
30. Гарантії правового статусу особи в Україні.
31. Правосвідомість працівників правоохоронних органів.
32. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.
33. Правова поведінка: поняття та види.
34. Правомірна поведінка: поняття, структура та види.
35. Протиправна поведінка: поняття, склад та види.
36. Законність: поняття, принципи та система гарантій.
37. Правопорядок як результат правоохоронної діяльності.
38. Правова система суспільства.
39. Основні правові сім'ї сучасності.

40. Міжнародна правоохоронна діяльність.

**РЕКОМЕНДОВАНІ ПЛАНИ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
для підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Бакалавр» за напрямом
підготовки «Правоохоронна діяльність»**

Тема 1. Предмет і методологія теорії держави та права

ВСТУП

1. Поняття предмета теорії держави та права.
2. Методологія теорії держави та права.
3. Функції теорії держави та права.
4. Роль теорії держави та права в підготовці працівників міліції.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 2. Теорія держави та права в системі юридичних наук

ВСТУП

1. Становлення та розвиток юридичної науки в Україні.
2. Поняття та ознаки теорії держави та права.
3. Місце теорії держави та права в системі юридичних наук.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

**Тема 3. Теоретико-правові основи забезпечення національної
безпеки України**

ВСТУП

1. Поняття та система національної безпеки.
2. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки в Україні.
3. Гарантії забезпечення національної безпеки України.
4. Роль міліції в забезпеченні національної безпеки України.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 4. Сучасні загрози національній безпеці України

ВСТУП

1. Національна безпека держави: поняття та структура.
2. Поняття, види сучасних загроз національній безпеці України.
3. Діяльність міліції щодо попередження сучасних загроз національній безпеці України.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 5. Правоохоронна система

ВСТУП

1. Поняття правоохоронної системи.
2. Принципи, мета, завдання та функції правоохоронної системи.

3. Суб'єкти та об'єкти правоохоронної системи.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 6. Правоохоронні органи України

ВСТУП

1. Поняття та призначення правоохоронних органів.
2. Принципи діяльності правоохоронних органів.
3. Система правоохоронних органів України.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 7. Загальна характеристика теорій походження держави

ВСТУП

1. Загальні закономірності виникнення держави.
2. Особливості формування державних інститутів у різних народів світу.
3. Різноманітні теорії виникнення держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 8. Функції держави

ВСТУП

1. Поняття та ознаки функцій держави.
2. Класифікація функцій держави.
3. Форми та методи здійснення функцій держави.
4. Роль міліції в реалізації функцій держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 9. Форми держави

ВСТУП

1. Поняття та структура форми держави.
2. Форма державного правління.
3. Форма державного устрою.
4. Державний режим.
5. Особливості форми української держави.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 10. Механізм держави

ВСТУП

1. Механізм держави як система державних організацій.
2. Поняття та структура державного апарату.
3. Органи держави України.
4. Місце та роль міліції в механізмі держави.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 11. Держава та політична система суспільства

ВСТУП

1. Поняття та ознаки політичної влади.
2. Поняття та елементи політичної системи суспільства.
3. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.
4. Особливості політичної системи України.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 12. Поняття, сутність і зміст права

ВСТУП

1. Поняття та ознаки права.
2. Сутність права.
3. Зміст права.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 13. Принципи права

ВСТУП

1. Поняття та види принципів права.
2. Призначення принципів права.
3. Принципи права як основа діяльності міліції України.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 14. Правотворчість

ВСТУП

1. Поняття правотворчості та її співвідношення з правоутворенням.
2. Суб'єкти, принципи та стадії правотворчості.
3. Юридична техніка відомчої нормотворчості.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 15. Норма права та її структура

ВСТУП

1. Поняття та ознаки норми права.
2. Види норм права.
3. Структура норми права: характеристика елементів.

ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 16. Система права та система законодавства

ВСТУП

1. Система права: поняття та елементи.
2. Поняття та структура системи законодавства.
3. Співвідношення системи права та системи законодавства.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 17. Нормативно-правові акти та їх систематизація

ВСТУП

1. Поняття та ознаки нормативно-правового акту.
2. Види нормативно-правових актів.
3. Роль систематизації нормативно-правових актів в правоохоронній діяльності.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 18. Дія нормативно-правових актів

ВСТУП

1. Поняття та ознаки нормативно-правового акту.
2. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб .
3. Дія міжнародно-правових актів в сфері діяльності міліції України.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 19. Поняття правовідносин та їх види

ВСТУП

1. Поняття та ознаки правовідносин.
2. Склад правовідносин.
3. Види правовідносин у сфері правоохоронної діяльності.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 20. Юридичні факти

ВСТУП

1. Поняття та види юридичних фактів.
2. Юридичні факти в правоохоронній діяльності.
3. Презумпції, фікції та аксіоми як специфічні юридичні факти.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 21. Реалізація норм права

ВСТУП

1. Поняття, зміст та значення реалізації норм права.
2. Характеристика основних форм реалізації норм права.
3. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності працівників міліції.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 22. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації

ВСТУП

1. Поняття та ознаки застосування норм права.
2. Суб'єкти і стадії застосування норм права.
3. Правозастосовні акти у сфері правоохоронної діяльності: поняття та види.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 23. Поняття та види тлумачення норм права

ВСТУП

1. Поняття, структура та засоби тлумачення норм права.
2. Види тлумачення.
3. Акти тлумачення норм права у правоохоронній діяльності.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 24. Поняття, структура та види правосвідомості

ВСТУП

1. Поняття правової свідомості.
2. Види правової свідомості
3. Структура правової свідомості.
4. Роль працівників міліції у підвищенні рівня правової свідомості в сучасній Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 25. Правова культура та правове виховання

ВСТУП

1. Поняття та структура правової культури.
2. Роль і значення правової культури у зміцненні законності та правопорядку.
3. Поняття правового виховання та його взаємозв'язок з правовою культурою.
4. Форми і методи правового виховання працівників міліції.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 26. Правова культура працівника правоохоронного органу

ВСТУП

1. Поняття правової культури працівників правоохоронних органів, її співвідношення з правовою культурою громадянина.
2. Структура правової культури працівників правоохоронних органів.
3. Способи підвищення правової культури працівників правоохоронних органів.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 27. Предмет, метод, способи і типи правового регулювання

ВСТУП

1. Поняття правового регулювання і правового впливу, їх співвідношення.
2. Предмет, методи і способи правового регулювання.
3. Типи правового регулювання.
4. Участь правоохоронних органів у правовому регулюванні в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 28. Механізм правового регулювання та його елементи

ВСТУП

1. Поняття механізму правового регулювання та його основні елементи.
2. Стадії правового регулювання, їх зміст.
3. Вплив правоохоронних органів на функціонування механізму правового регулювання.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 29. Правовий статус особи в Україні

ВСТУП

1. Поняття, структура та види правового статусу особи.
2. Класифікація прав і свобод особи та гарантії їх здійснення.
3. Роль правоохоронних органів в забезпеченні правового статусу особи.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 30. Гарантії правового статусу особи в Україні

ВСТУП

1. Поняття та характеристика правового статусу особи.
2. Загально-соціальні гарантії правового статусу особи в Україні.
3. Спеціально-юридичні гарантії правового статусу особи в Україні
4. Роль правоохоронних органів в забезпеченні правового статусу особи.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 31. Правосвідомість працівників правоохоронних органів

ВСТУП

1. Правосвідомість працівників правоохоронних органів: поняття, структура.
2. Правове виховання та правова просвіта як засіб формування професійної правосвідомості працівників правоохоронних органів
3. Проблеми реорганізації системи підготовки працівників правоохоронних органів в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 32. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види

ВСТУП

1. Поняття, ознаки, принципи юридичної відповідальності.
2. Види юридичної відповідальності.
3. Підстави притягнення, звільнення та виключення юридичної відповідальності у різних галузях права.
4. Особливості юридичної відповідальності працівників правоохоронних органів.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 33. Правова поведінка: поняття та види

ВСТУП

1. Соціальна поведінка та її види.
2. Поняття, ознаки та структура правової поведінки.
3. Види правової поведінки.
4. Об'єктивно-протиправна поведінка та зловживання правом їх співвідношення з іншими видами правової поведінки.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 34. Правомірна поведінка: поняття, структура та види
ВСТУП

1. Поняття, ознаки, структура правомірної поведінки.
2. Види правомірної поведінки.
3. Способи забезпечення та підтримання правомірної поведінки у правоохоронних органах.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 35. Протиправна поведінка: поняття, склад та види
ВСТУП

1. Поняття і ознаки протиправної поведінки.
2. Склад правопорушення.
3. Види протиправної поведінки.
4. Роль правоохоронних органів у боротьбі з протиправною поведінкою.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 36. Законність: поняття, принципи та система гарантій
ВСТУП

1. Поняття та принципи законності, її співвідношення з державною дисципліною.

2. Гарантії законності.

3. Роль правоохоронних органів у забезпеченні законності в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 37. Правопорядок як результат правоохоронної діяльності
ВСТУП

1. Поняття правопорядку, його співвідношення з суспільним порядком та законністю.

2. Роль правової культури і правової свідомості для підтримання правопорядку в Україні.

3. Завдання правоохоронних органів по забезпеченню і підтриманню правопорядку в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 38. Правова система суспільства

ВСТУП

1. Поняття правової системи суспільства, її структура, співвідношення з політичною системою суспільства.

2. Класифікація сучасних правових систем суспільства.

3. Характеристика основних сучасних правових сімей.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 39. Основні правові сім'ї сучасності

ВСТУП

1. Поняття правової системи суспільства, її структура.
2. Романо-германська правова сім'я. Англо-американська правова сім'я.
3. Сім'я релігійного та звичаєвого права.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 40. Міжнародна правоохоронна діяльність

ВСТУП

1. Поняття правоохоронної діяльності.
2. Суб'єкти міжнародної правоохоронної діяльності, їх компетенція.
3. Міжнародні стандарти правоохоронної діяльності
4. Використання закордонного досвіду для удосконалення правоохоронної діяльності в Україні.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ